

В. Т. Рудник

ДВНЗ “Івано-Франківський національний медичний університет”

САМОСТІЙНА ЛІКАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИ ПІДГОТОВЦІ
ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

V. T. Rudnyk

Ivano-Frankivsk National Medical University

INDEPENDENT MEDICAL ACTIVITY IN THE TRAINING OF INTERNS

Мета роботи – визначити шляхи підвищення ефективності рівня освіти та вплив самостійної лікарської діяльності під час підготовки лікарів-інтернів у системі вищої медичної освіти.

Основна частина. У статті розглядаються питання вдосконалення підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю “Внутрішні хвороби”. Висвітлено значення самостійної лікарської діяльності у формуванні в інтернів професійних якостей, клінічного та наукового мислення, вміння обґрунтовувати і формулювати попередній діагноз, визначати напрямки діагностичного пошуку, проводити диференційну діагностику і формулювати заключний діагноз, призначати лікування і програму реабілітації. Колективна робота під час клінічних розборів хворих сприяє формуванню необхідних морально-етичних якостей і деонтологічних норм поведінки майбутніх лікарів.

Висновки. Збільшення часу індивідуальної роботи з пацієнтом дозволить лікарям-інтернам удосконалювати практичні вміння, які визначаються як здатність фахівця оперувати системою теоретичних знань і практичних навичок у вирішенні професійних задач. Самостійна робота дозволяє аналізувати якість медичної допомоги, розвиває клінічне мислення, забезпечує розуміння важливості їх самостійної діяльності та відповідальності за пацієнтів.

Ключові слова: лікарі-інтерни; практичні навички; самостійна лікарська діяльність.

The aim of the work – to identify the ways of improving the level of education and the impact of independent medical activities during the training of interns in the system of higher medical education.

The main body. The article deals with the issues of improving the training of interns in the field of Internal Diseases. The importance of independent medical activity in forming internship of professional qualities, clinical and scientific thinking, ability to substantiate and formulate the previous diagnosis, determine the direction of diagnostic search, conduct differential diagnosis and formulate the final diagnosis, prescribe treatment and rehabilitation program. Collective work during clinical analysis of patients contributes to the formation of the necessary moral and ethical qualities and deontological norms of behavior of future doctors.

Conclusions. Increasing the time of individual work with the patient will allow interns to improve practical skills, which are defined as the ability of a specialist to operate the system of theoretical knowledge and practical skills in solving professional tasks. Independent work allows us to analyze the quality of medical care, develops clinical thinking, provides an understanding of the importance of their independent work and responsibility for patients.

Key words: interns; practical skills; independent medical activities.

Вступ. У сучасних умовах, відповідно до підвищення запитів охорони здоров'я і суспільства щодо якості підготовки кадрів, здійснюється післядипломна підготовка лікаря. Важливим питанням є не тільки розуміння самим лікарем своїх професійних завдань, а й його орієнтація в проблемах громадського здоров'я щодо мінливих факторів зовнішнього середовища, адаптація до подій, що відбуваються в житті. Якість наданої медичної допомоги залежить від підготовки фахівців, здійснюваної, зокрема, за допомогою безперервної медичної освіти [5].

Формування професійних компетенцій лікаря передбачає отримання ним не тільки фахових знань, а й умінь та навичок. Без вміння здійснювати профілактичні заходи, починаючи з раннього віку, неможливо досягти значних результатів у зниженні захворюваності дорослих та попередженні несприятливих наслідків захворювання [2].

Однак практичний досвід показав, що багато випускників медичних вузів, які володіють достатнім обсягом теоретичних і практичних навичок у різних галузях медицини, вважають себе не готовими приступити до самостійної роботи лікаря через відсутність досвіду спілкування з пацієнтами, а також

колегами по роботі. Більшості з них не вистачає соціального вміння міжособистісного спілкування, необхідного для успішного виконання функціональних обов'язків лікаря [3, 4].

Мета роботи – визначити шляхи підвищення ефективності рівня освіти та вплив самостійної лікарської діяльності під час підготовки лікарів-інтернів у системі вищої медичної освіти.

Основна частина. При роботі з інтернами використовують як традиційні методи навчання, які спрямовані на набуття і поглиблення знань шляхом повідомлень, так і активні методи навчання, які підвищують теоретичну активність інтернів, сприяють формуванню навичок. Важливою сполучною ланкою між теоретичним засвоєнням спеціальності і застосуванням цих засад на практиці є семінарське заняття, яке сприяє формуванню в інтернів професійних якостей наукового мислення.

Навчання в інтернатурі на кафедрі терапії і сімейної медицини післядипломної освіти (ПО) Івано-Франківського національного медичного університету розпочинається з визначення базового рівня знань і вмінь у кожного інтерна. Лікарі-інтерни здають так званий вхідний комп'ютерний контроль, в основу якого покладено вирішення ситуаційних клінічних завдань терапевтичного профілю типу “Крок 2”. Згодом перевіряється рівень оволодіння практичними навиками. Проводиться це у базових відділеннях кафедри, біля ліжка хворого, із заповненням відповідних атестаційних листків. Під час оцінки власної професійної готовності інтернами за спеціальністю “Внутрішні хвороби” з чотирьох запропонованих ступенів сформованості конкретних умінь та навичок – “не бачив”, “бачив, але не вмію”, “вмію погано”, “вмію добре” – більшість вибирала відповіді “бачив, але не вмію”, “вмію погано”. Саме тому основною формою навчання в очній частині інтернатури є практичні заняття під керівництвом викладача [6].

З метою формування здатності до самостійної лікарської діяльності використовуються різні види проведення практичних занять: інтерактивні ігри, клінічні розбори хворих, семінари з підготовкою рефератів, дискусії. Проводяться науково-практичні, клінічні конференції і розбори тематичних хворих спільно з ординаторами відділень лікувальних установ, на базі яких здійснюється навчання. Також інтерни готують доповіді та реферативні роботи, беруть участь у наукових конференціях лікарів-інтернів та молодих вчених.

Відпрацювання практичних навичок лікарями-інтернами здійснюється під час курації пацієнтів. Групи лікарів-інтернів складаються з 8–10 осіб, кожен інтерн самостійно курує пацієнта, ретельно проводить збір анамнезу, клінічне обстеження, що покращує якість самостійної роботи майбутнього лікаря, проходячи етапи лікувально-діагностичного процесу з його труднощами і помилками безпосередньо на прикладі конкретного пацієнта.

Клінічний розбір хворого доцільно проводити за методикою структурованої групової дискусії, що аналогічно проведенню лікарського консилиуму. При цьому у лікарів-інтернів виробляються навички проведення дискусії, підвищується самооцінка і професійна впевненість у правильності лікарських дій. Клінічний розбір хворого допомагає виробити компетенції в інтернів та дозволяє ефективно впливати на формування клінічного мислення. Це форма колективної взаємодії, основана на творчій силі групи, де кожен може висловити свою точку зору й аргументувати її [1]. При цьому відбувається одночасне навчання всіх лікарів-інтернів групи, навіть тих, хто безпосередньо не брав участь в обговоренні, а тільки слухав хід дискусії.

Слід зазначити, що покращення якості навчання лікарів-інтернів направлено на вдосконалення у них практичних навичок, у тому числі з надання невідкладної допомоги, оволодіння сучасними медичними методиками, широке використання інформаційних технологій [4, 7]. Тому інтерни за спеціальністю “Внутрішні хвороби” за період очного циклу навчання на базі кафедри терапії і сімейної медицини ПО беруть участь у чергуваннях у приймальних покоях міських та обласних клінічних лікарень. Одним із найважливіших аспектів навчання у таких умовах є оволодіння чітким алгоритмом діагностичних і лікувальних заходів. Молоді лікарі вчать оцінювати конкретну клінічну ситуацію, досить швидко встановлювати діагноз. Під час чергувань вони беруть участь у прийомі хворих, вдосконалюють навички диференційної діагностики та надання невідкладної допомоги, приймають конкретне організаційне рішення стосовно відділення, куди скерувати пацієнта. Правильність дій під час чергувань оцінюється викладачем кафедри, лікарями-ординаторами і, власне, інтернами за динамікою клінічного стану хворого, яку вони можуть оцінити під час курації пацієнтів уже у відділеннях.

Співробітники кафедри прагнуть формувати такий стиль викладання, суттю якого є активізація роботи того, хто навчається, розвиток клінічно-

го мислення, мотивація необхідності оволодіння практичними навичками, здатність самостійно приймати рішення, вміння формулювати діагноз, доповідати дані про пацієнта під час клінічних обходів і консиліумів. На нашу думку, важливим є формування у лікарів-інтернів здатності до клінічного мислення, прийняття рішення, правильної інтерпретації отриманих лабораторних та інструментальних даних [7].

Навчання лікаря-інтерна обґрунтовувати і формулювати попередній діагноз, визначати напрямки діагностичного пошуку, проводити диференційну діагностику і потім формулювати заключний діагноз, призначати лікування і програму реабілітації становить одне з основних завдань викладання. Завдання інтерна – вміти оцінити тяжкість стану пацієнта, виділити особливості клінічного перебігу хвороби та її розвитку, аналізувати вплив супутніх захворювань на стан пацієнта, формулювати

основний діагноз, що визначає подальшу лікарську тактику і правильний вибір медикаментозної терапії [8].

Особлива увага приділяється вмінню лікаря-інтерна дотримуватися правил етики і деонтології щодо інтерпретації отриманих результатів досліджень, пошуку індивідуального психологічного підходу до пацієнта [9].

Висновки. Таким чином, збільшення часу індивідуальної роботи з пацієнтом дозволить лікарям-інтернам вдосконалювати практичні вміння, які визначаються як здатність фахівця оперувати системою теоретичних знань і практичних навичок у вирішенні професійних задач. Самостійна робота дозволяє аналізувати якість медичної допомоги, розвиває клінічне мислення, забезпечує розуміння важливості їх самостійної діяльності та відповідальності за пацієнтів.

Список літератури

1. Никитин Г. А. Использование активных методов обучения студентов старших курсов на кафедре поликлинической терапии / Г. А. Никитин // Вузovская педагогика. – Красноярск, 2014. – С. 322–325.
2. Прахин Е. И. Совершенствование подготовки студентов лечебного факультета через самостоятельную работу / Е. И. Прахин // Вузovская педагогика. – Красноярск, 2014. – С. 201–203.
3. Титова Е. В. Навыки межличностного общения в курсе подготовки врачей-интернов / Е. В. Титова // Сучасна післядипломна освіта: досягнення, проблеми, перспективи : матеріали навч.-наук. конф. – Х. : Оберіг, 2013. – С. 142.
4. Мокия-Сербина С. А. Пути совершенствования подготовки врачей-интернов общей практики – семейной медицины по разделу “Педиатрия” / С. А. Мокия-Сербина // Семейная медицина. – 2015. – № 6 (62). – С. 136–137.
5. Арасланова А. А. Интеграция науки, образования и производства: синергетический эффект / А. А. Арасланова // Философия образования. – 2011. – № 1. – С. 26–31.

References

1. Nikitin, G.A. (2014). Ispolzovanie aktivnykh metodov obucheniya studentov starshikh kursov na kafedre poliklinicheskoy terapii [The use of active methods of teaching students of senior courses at the department of polyclinic therapy]. *Vuzovskaya pedagogika – University Pedagogy*. Krasnoyarsk [in Russian].
2. Prahin, E.I. (2014). Sovershenstvovanie podgotovki studentov lechebnogo fakulteta cherez samostoyatelnyuyu

6. Чаплинская Н. В. Самостійна позааудиторна робота як спосіб вдосконалення професійної підготовки лікарів-інтернів / Н. В. Чаплинская // Архів клінічної медицини. – 2013. – № 1. – С. 126–127.
7. Чернышева О. Е. Формы усовершенствования качества обучения врачей-интернов / О. Е. Чернышева // Український журнал хірургії. – 2016. – № 1–2 (30–31). – С. 80–82.
8. Волосовець О. П. Удосконалення навчального процесу під час післядипломної підготовки лікарів-педіатрів / О. П. Волосовець, С. П. Кривопустова, О. Л. Дзюба // Сучасні проблеми клінічної педіатрії : матеріали ІV конгресу педіатрів України. – К., 2007. – С. 18.
9. Самоделкина Т. К. Студенческое самоуправление в профессиональном становлении будущего специалиста / Т. К. Самоделкина // Медицинское образование в Оренбургской области : материалы итоговой уч.-метод. конф. – 2014. – С. 83.

rabotu [Improving the preparation of students of the medical faculty through independent work]. *Vuzovskaya pedagogika – University Pedagogy*. Krasnoyarsk [in Russian].

3. Titova, E.V. (2013). Navyki mezhlichnostnogo obshcheniya v kurse podgotovki vrachey-internov [Interpersonal communication skills in the training of interns]. *Suchasna pisliadypломna osvita: dosiahnennia, problemy, perspektivy: materialy navchalno-naukovoi konferentsii –*

Modern postgraduate education: Achievements, Problems, Perspectives: Materials of Teaching Scientific Conference. Kharkiv: "Oberih" [in Russian].

4. Mokiya-Serbina, S.A. (2015). Puti sovershenstvovaniya podgotovki vrachey-internov obshchey praktiki–semeynoy meditsiny po razdelu "Pediatriya" [Ways to improve the training of interns in general practice-family medicine in the section "Pediatrics"]. *Semeynaya meditsina – Family Medicine*, 6 (62), 136-137 [in Russian].

5. Araslanova, A.A. (2011). Integratsiya nauki, obrazovaniya i proizvodstva: sinergeticheskiy effekt [Integration of science, education and production: synergistic effect]. *Filosofiya obrazovaniya – Philosophy of Education*, 1, 26-31 [in Russian].

6. Chaplynska, N.V. (2013). Samostiina pozaaudytorna robota yak sposib vdoskonalennia profesiinoi pidhotovky likariv-interniv [Independent non-auditing work as a way to improve the professional training of interns]. *Arkhiv klinichnoi medytsyny – Achieve of Clinical Medicine*, 1, 126-127 [in Ukrainian].

7. Chernysheva, O.E. (2016). Formy usovershenstvovaniya kachestva obucheniya vrachey-internov [Forms of improving the quality of training for interns]. *Ukrainskyi zhurnal khirurhii – Ukrainian Journal of Surgery*, 1-2 (30-31), 80-82 [in Russian].

8. Volosovets, O.P., Kryvopustova, S.P., & Dziuba, O.L. (2007). Udoskonalennia navchalnoho protsesu pid chas pisladyplomnoi pidhotovky likariv-pediatriv [Improvement of the educational process during postgraduate training of pediatricians]. *Mat-ly IV konhresu pediatriv Ukrainy "Suchasni problemy klinichnoi pediatrii" – Modern Problems of Clinical Pediatrics: IV Congress of Pediatricians of Ukraine.* Kyiv [in Ukrainian].

9. Samodelkina, T.K. (2014). Studencheskoye samoupravlenie v professionalnom stanovlenii budushhego spetsialista [Student self-government in the professional formation of a future specialist]. *Materialy itogovoy uch.-metod. konferentsii "Meditsinskoe obrazovanie v Orenburgskoy oblasti" – Medical Education in the Orenburg region: Materials of the Final Scientific Conference* [in Russian].

Отримано 03.09.18

Електронна адреса для листування: vikysja6@ukr.net